

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

HUKURI 2017

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti $2\frac{1}{2}$

Papila leri ri na tipheji ta 7.

SWITSUNDZUXO

1. Papila leri ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:

XIYENGE XA A: Switshuriwa swa xitsalwana	(50)
XIYENGE XA B: Switshuriwa swa xitsalwambiko xo leha	(30)
XIYENGE XA C: Switshuriwa swa xitsalwambiko xo koma	(20)
2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik.: U tirhisa mepe wa miehleketo/dayagiramu/chati ya nkhlukelano/marito ya nkoka, swin'wana na swin'wana), hlela no hlayisisa ntirho. Nkunguhato wu fanele ku rhangela xitshuriwa xin'wana na xin'wana.
6. Minkunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati wo hingakanya eka minkunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa ku tirhisa minkarhi hi ndlela leyi landzelaka:

XIYENGE XA A: 80 wa timinete	
XIYENGE XA B: 40 wa timinete	
XIYENGE XA C: 30 wa timinete	
8. Nombora tinhlamulo hilaha swivutiso swi nomboriweke hakona eka papila leri.
9. Tsala nhlokomhaka leyi faneleke eka nhlamulo YIN'WANA na YIN'WANA.
10. Nhlokomhaka yi nga tekeriwi enhlokweni loko ku hlayiwa ntsengo wa marito.
11. Tsala swi saseka no vonaka.

XIYENGE XA A: SWITSHURIWA SWA XITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 250–300 wa marito.

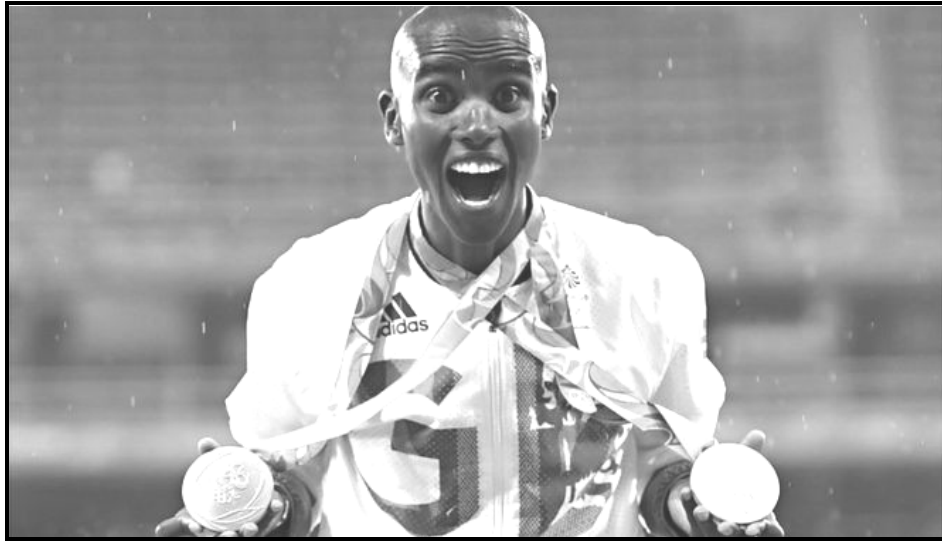
- 1.1 Ku sukela siku rero vutomi bya mina byi cincile. [50]
- 1.2 Ku hlawuleka ka nguva ya ximun'wana. [50]
- 1.3 Vurhangeri lebyi fumaka hi ku tshembeka byi endla leswaku tiko ri hluvuka. [50]
- 1.4 Ku saseka ka tiko ra Afrika-Dzonga. [50]
- 1.5 Kanela vunene na vubihi bya thekinoloji evuton'wini bya vanhu. [50]
- 1.6 Ku pfumaleka ka mintirho ku vanga vugevenga laha tikweni. Pfumela kumbe u kaneta mhaka leyi. [50]
- 1.7 Hlawula xifaniso XIN'WE eka leswi nga laha hansi kutani u tsala xitsalwana hi xona. Xitsalwana xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na nhlokomhaka leyi faneleke.

1.7.1

[Xi huma eka: sportshowzit.msn.com]

[50]

1.7.2

[Xi huma eka: sportshowzit.msn.com]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A:

50

XIYENGE XA B: SWITSHURIWA SWA XITSALWAMBIKO XO LEHA**XIVUTISO XA 2****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 PAPILA RA XINGHANA

Tsalela malume wa wena papila u kombela mali yo hakelela rendzodyondzo ra le xikolweni.

[30]**2.2 TSALWAVUTITIVISI NA PAPILA RO SEKETELA**

Hlaya xinavetiso lexi landzelaka kutani u tsala tsalwavutitivisi (CV) na papila ro sekela swa Rex Maxavela leswi a nga ta swi rhumela eka vanavetisi va ntirho lowu navetisiweke laha hansi.

XINAVETISO XA NTIRHO WA XINKADYANA

NOMBORO YA POSO	:	2017/07: GM
SWILAVEKO SWA TIDYONDZO	:	Giredi ya 12
MUHOLO	:	R5 600,50 hi n'hweti
NDHAWU	:	Mangalani Garage, 55 Tekamahala Str, Greenfarm
NTOKOTO	:	A wu laveki
NTIRHO LOWU KU LANGUTERIWAKA KU TIRHA WONA	:	Ku chela pitirolo
KU KUMA VUXOKOXOKO	:	Tihlanganisi na Nkul. Guyu 015 222 0922
SWIKOMBELO SWI PFALA HI SIKU RA	:	30 Hukuri 2017
SWI KONGOMISIWA EKA	:	Mininjhere Mangalani Garage 55 Tekamahala Str Greenfarm 2067

[30]

2.3 XIVIKO

U komberiwile hi nhloko ya xikolo ku endla vulavisisi mayelana na ku xwa ka vadyondzi va Giredi ya 12 endzhaku ka xikambelo xo tiringeta. Tsala xiviko xa kona.

[30]**2.4 MBULAVULO**

Tanihi murhangeri wa vadyondzi exikolweni xa n'wina, tsala mbulavulo lowu u nga ta wu nyika hi ku yimela vadyondzikuloni eka nkhuvo wo lelana na mudyondzisi loyi a yaka eku wiseni endzhaku ka ku huma phenxeni.

[30]**NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30**

XIYENGE XA C: SWITSHURIWA SWA XITSALWAMBIKO XO KOMA**XIVUTISO XA 3****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhangana u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 FULAYARA

U lava ku tisungulela xibindzwana xa ku hlantswa mimovha. Tsala fulayara u navetisa xibindzwana lexi.

[20]**3.2 POSIKARATA**

Tsala posikarata leyi yaka eka MLfm u tivisa maxaka hi nkhuvo wo tlangela xivongo xa ka n'wina.

[20]**3.3 SWILETELO**

Tsalela munghana wa wena swiletelo swa mafambelo swa ku suka edorobeni ra le kusuhi na le ka n'wina ku ta fika ekaya ka n'wina.

[20]**NTSENGO WA XIYENGE XA C: 20****NTSENGO WA TIMARAKA: 100**